

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

—VENTA: 30 exemplars, 1 pesseta; Un número, 5 cèntims.—Surte 4 llum los dilluns ab tota regularitat.—SUSCRIPCIÓ: Espanya, 1 pesseta trimestre; Extranjer, 3.—

UNA «CUBA» ESGAVELLADA

Lo mal ja no pot curarse ab remendos ni panyos calents.

LA MORALITAT

No hi ha aspirant gros ni petit a fer la felicitat de la pàtria des d'una poltrona ministerial, que no tingui en son programa de govern la paraula *moralitat*.

Però arribat al candeler de la política, i des de l més xich al més gran sols saben constituir governs que no poden evitar que la *immoralitat* repercuteixi en casi totes sas dependències.

Si l principi d' autoritat pogués arrelarse en lo cor dels pobles, sols podria ser per considerar inseparable de tal principi la idea de justícia.

Mes quan los governats se convencen per una dolorosa experiència que la més repugnant immoralitat camps pel entorn de tots lo governs, tal volta a despit dels mateixos governants moltes vegades, no 's hi queda més camí que lo d' embrutirse paulatinament acceptant lo *deixis fer, deixem passar, ó aixecar lo cap* ab santa indignació, y disposarse a lluytar en tots los terrenos, no ja contra 's homes, sino contra las institucions que determinan, toleran ó encarnan lo virus de la immoralitat.

Y cuidado que en aquest terrenó nosaltres no distingim a Cánovas de Sagasta, com dificilment podem trobar diferencia entre un govern absolut d' un de constitucional y fins algun de democràtic. Lo mal está en los motllos de casi tots los governs, es a dir, en lo que determina l modo de ser de la máquina gubernamental.

Avergonyida la Espanya d' ella mateixa, enderroca vergonyosamente un trono secular en 1868 per las immoralitats que l rodejavan.

S' entronca triuñant la Revolució de Setembre, y la petiresa de molts de sos grans homes determina las immoralitats del temor a la llibertat. Es veritat que aquesta immoralitat fou més moral que material, pero no es menos dolenta en lo terreno de las ideas que en lo dels fets, puig las primeras regulan las últimas.

Los governants de la República patiren del mateix mal: temor a la llibertat; poca fe en las ideas de poch abans predicadas.

Vingué la restauració... tots sabem com. La immoralitat moral dels governs liberals passá a lo que 's natural als partits conservanris, immoralitat moral y material.

Llavors nasqueren los robos d' oficias, que se disfrassaren ab lo nom de *irregularitats*, casi ofensius al oído.

Sustituhiren als conservadors los liberals de la monarquia (sirenas populars en lo mar de la política y la balansa de la immoralitat conservá tot son pes.

Pujaren de nou los conservadors, y nova pujada d' immoralitats.

Y una panjat altre volta al poder los liberals, y la immoralitat se conserva. Lo qual demostra que si ab los governs aumenta, quan pujan los liberals monárquichs no minva.

Quin camí queda al poble devant tanta immoralitat?

Ja ho havém dit: ó embrutirse ó protestar. Nostres lliedors ja saben quin camí es lo més digne.

LOS CARLISTAS A AGRAMUNT

Al segon ters del any 75, las feras de Catalunya anavan minvant rapidament, gracias a las *irresistibles* batallas del héroe de Sagunto. No per aixó los carlistas havian de deixar de fer sas últimas extremitats y practicar sos malvats instins. Agramunt havia de ser teatro de sas últimas fetsorias.

Era el dia 30 de Agost. A las deu del matí van arribá a n' aquella hermosa vila un regiment de caballeria y duas companyas de infantaria.

Al dia següent a las quatre de la matinata, los carlins que s' havian ficat, ells saben com, a dins de la vila, anavan sorprenent als trompetas aixís que anavan a tocar diana, per poguerre apoderar de tot sense fer soroll.

Si se per aquest procediment van impossibi-

tar a las feras liberals de poguerlos plantar cara, no per aixó va donarlos lo resultat que volian.

Prop de una companya de infantaria va reconcentrarse, y desde allí van sapiguere desferse tant heroicament, que ni a la plassa de la Constitució ni en cap dels carrers adyacents varen poguer posarhi peu los carlins, puig lo qui ho provava ho pagava ab la vida.

Molts casos de valor varen portarse a cap aquell dia per part de las tropas, defensante de una manera admirable, a pesar d' estar separats y aliojats de un a un y de dos en dos per las cassas. En l *Hostal de la Mia*, varen ocurrir escenas dignas de menció. La meytat dels caballs del escudró d' húsars que havian arribat a la nit anterior, estavan colocats en las quadras A las quatre del matí, hi havia de 27 a 30 húsars reunits, entre ells un capitá, dos tinents, un alferaz, un sargento y un cabo. A las primeras descargas un dels dos tinents va proposar al capitá la sortida de tots, y donar lo vol per la població a fi de recullir totas las feras y poder plantar cara al enemich. Lo capitá va negarse a secundar la proposició y lo tinent en vista de aixó, va demanar permis pera ferho ell, junt ab los que voluntariament vulguessin seguirlo, lo que se li va concedir. Després de una arenga als soldats, essencialment liberal, varen sortir ab ell, catorze individuos, un cabo y un sargento; pero, ja no van verbi a temps los carrers estaban plens de destorps, posats pels carlins y varen resoldre anarse a donar part a Tàrraga, en vista que allí s' haurian fet matar sense profit, pues a las primeras descargas varen matar al cabo, feciren al tinent a la ma dreta y també mataren dos caballs. Dels quinze restants, després de moltes peripècies, varen arribarne onze homes a Tàrraga. Entre tant, los que s' havian quedat a l *Hostal de la Mia* se defensavan com a heroes, desde 's balcones y finestras, fent frent al foc nutrit per per totes direcciones se 's feya y sense fer cas dels crits dels carlins, que 's deyan que fins a los nou tenian de temps per ferlos foc, que no vindrian feras a auxiliarlos y que 's perdonarian la vida si s' entregavan.

A las vuyt del matí n' hi havia ja tants de ferits com de bons. En aquestas condicions no era posible resistirse per més temps y no obstant, se resistian encara. La casa semblava un hospital de sancho. Los tristos [ays] dels ferits s' ofegavan ab lo soroll de las descargas. Mes tati van poguer los carlins ficar foc a las portas, mentres que altres havian entrat a la casa del costat fent un gran forat a la paret, per ahont varen començar a entrar quan menos los de dins se creyan. Sols aixís y després de nova lluyta, pogueren rendir aquells valents.

A las nou las feras de Catalunya en número de tres mil marxavan emportante tots los morts y ferits que van poguer, que eran uns cent cinquanta, a fi que no 's vegés sa victoriosa derrota.

Entre tant lo gefe de las feras liberals, va donar avis a Tàrraga una columna de Cervera, que ansessin a donar auxilli a 's de Agramunt, mentres ell començava a marxar. De Cervera a Agramunt, passant pe 'l camí recte, pero molt dolent, hi ha cinch horas, y de Tàrraga a Agramunt, ab bona carretera, hi ha quatre horas curtas. Los de Cervera varen arribar prop de las deu del matí, y 's de Tàrraga a dos quart de tres de la tarde.

Ara volem mateixos fassin càlculs y pensin, que de segur que estarem d' acord.

La vila d' Agramunt va celebrar tres anys seguits l aniversari d' aquesta trista jornada, y avuy, encare que no se celebri públicament, ho celebran los cors dels veraders liberals, y ho tornarán a celebrar demá si la ocasió los ho brinda. Los liberals que avuy mangonejan Agramunt, a pesar de que n' hi hagi algun que abans de cada capellá deva que n' hauria fet dos, avuy, en lloch de celebrar una festa civica liberal, no anirían més aviat a una profesó, si era pendorista aquell senyor de las des al apellido y 's ho demanava?

Aixís ho crech y aixís es lo que sento.

Però no obstant, a vosaltres que sucumbireu aquell dia per la causa liberal, pensau que no se os olvida ni se os olvidará jamas, y que viuré sempre dins del cor dels veraders amants de la llibertat, com os ho provarán quan la ocasió s' presenti, esculpiñt vostres noms en lletres d' or a Casa de la Vila.

A. PLA Y F.

ALS MÁRTIRS DE LA LLIBERTAT

MORTS A AGRAMUNT DIGNA 31 D' AGOST DEL ANY 1873

(Contina)

A vosaltres, valents, que defensareu dels drets del ser humá la gran bandera, perseguint del crimine la vil fare, y lluytant contra d' ell vos desmangareu.

Vosaltres que valents sempre lluytareu, ni que os donen de sench llarg requera, portant l' ayre escrit com a senyera y devant l' enemich may reculareu.

Lo donau un salud, es poca cosa; dedicau un recort, no es recompensa. Però un cor liberal que vos admira,

l' admiro, valents, en vostra fossa! Puc agafar y meu cas, tot ab ma pena, que pel sol liberal sempre suspira.

A. PLA Y F.

31 Agost de 1887.

LOS PETITS PARES DE LA PAIXNA

COMEDIA POLITICA - SOCIAL EN 5 QUADROS

(Continúa)

QUADRO QUART

(S' ha passat un any, quan quí s' empassa un borreguet ab 's arca. Los honrats treballadors que esperan los piramidals efectes del Congrés Sociològich pera remediar la crisis de treball, s' han estat tot l' any sense la creya, per que l motiu del Congrés no s' tornara ranc com porch vell. Probablement, celebrat un gran acontecimiento, ja s' treballará un xich més si hi ha feyna. Que las crisis industrials no las poden acabar las lleys, bugaladas y per haver, en los congressos y comissions que s' impoñen l' ofici de gestonarias. Advertencia als actors para millor inteligencia y bon descompenyo de la comedia.)

La escena representa lo Teatro del Circo en sessió magna, de cinquem del Gran Congrés Sociològich—segunda part.—Uns trenta ó trenta cinch delegats ó diputats ocupan las butacas, molt escampats pera fer més gros el bulto.—La presidencia ó escanera.—Al rededor y formant semi-circulí convidats distingits.—Lo publich en los pisos, no permitent la entrada més que en tarjeta rigorosamente personal.—Regular número de polissos en las portas, corredors y passillos.—Lo decorat del escanera quí mateix del *Mar sin orillas*, y en la sala, unites gallardets, escuts y banderolas ab untes de preteccionistas de tots colors y semi-politichs, etc., etc.)

Lo FERRANDU.—Te la paraula D. Sisenandú.

DOS SARENANDU (*Catòlics de R.*).—Trentante los *guayts y potarse los lentes*.—Senyor, se que tracto la qüestió social, tremola. Per què tremola? Porque l' quart estat no está en agritud de judica las efectos y las causas del cataclismes que en la societat se produhixen, com se produhixen en el *Walleria*, per voluntat d' Aquell que tot ho disposa y armona. La qüestió social, se crea, se cria, se crea y se crea, pero no gosam de un desmentida intel·lectual tant poderos, com los que hem tingut la constantia de comanir nostra existencia fellejant llibres y consultant autors venerats.—Cosa que deplozo amargament,—me fa l' efecto d' una pistola en mans de nens, que no saben apreciar los perills en que coreen per la inexperiencia. *(Silencio sepulcral)*.—Quan la humanitat tant ha degut sufrir y treballar, per arribar al estar present de civildas, volen los treballadors descomente tots los interessos creats, totas las bases socials, derribant las institucions que 's han pujat a la categoria de homes llibres, com son avuy, per més que s' digan. *(Murmura)*.—No parlo per los present, pero la quinta ma complach en reconeixe una d' un bon sentir general y agra, que los treballadors, sino per los que, descomenent totas los factures socials, volen extirparne alguns, sense más ratió que lo que ells en sa extraviada fantasia se donan. Lo Congrés me dispensara que no continui, porque la afecció de coll que sofriem me impedix desenrotillar ma tésta com jo voldria. *(Corriculo aplaudix)*.

Lo PERRANDEU.—Corriculo aplaudix.

ZARATA. (*Representant sans-ave*).—Lo sostinch que certs avansaments socials son incompatibles en ciertas institucions. *(Sorpreta)*.—Y que totas las aspiracions aquí manifestadas, totas los accorts aquí presos, talas com son las lleys que s' demanan de impidre que treballis en creant, de nistos de dos anys y las donas en creant en las fabricas, de la jornada de treball maximo a las dotze huras diarias, los socos de socalls, etc., etc., no tindran més efecte complert, fins que la nació espanyola se regresi per la república democrática federal, única forma gubernamental que pot garantir totes las llibertats impulsas y fer possible la armonia social. *(Murmura)*.

PERRANDEU.—Totuch la empayada. Senyor Zarata, aquí no es permés parlar de política.

ZARATA. Obtench las indicacions que 'm fa la mesa, pero dech dir que no entro a tractar qüestions polítichs, sino manifestar una apreciació meya, respecte l' estat social en el que fora més practich lo que aquí veim a resoldre. A pesar de la desconfiança que tinch de que aquesta llei se recominiga, jo m' adhero als accorts presos, porque socch de a quella que si es possible logar avuy hi poch y demá un altre poch, no m' ull perdre per desmanar. No dich res més per ara. *(Petit aplaudix)*.

Lo ESCANERA. Lo senyor Negotiosos te la paraula.

Lo NEGOTIOSOS. (*Litèrnic*).—Senyors: en lo estat actual de la classe treballadora, a la qual se ha de honrar y pertencere, *(sonra per tots costats)*, no 's pot pensar ni resoldre problemes para demá. No, senyors, la fam breva cada dia a las portas do *moran* aquestos sers que son l' ánima de la societat, que tot ho produhixen,

que tot ho elaborar, que tot ho fabricar y... (tot fort campanada ab lo cap): que, sin embargo, res tenen, res posehem, ni tant sola berruella! Diríeu, poden satisfer les més increïdibles y naturals necessitats de sa trienda y deventurada vida... (Aplausos furiosos).

—Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

—Aplausos furiosos. —Per això dich yo que no he d'eviar preocupar-me de si las societats venideras podran, com jo crech, satisfacer millor las necessitats del obrer; perquè aquest no té esperes, no pot esperar més... la miseria no pot pensar en demà... (sensació serua sino que hem de buscar, de procurar, però ab molta urgencia, prompte y chida remey a sa crítica situació).

personas (dispensi l'equivoch) anaren a buscar la famosa aygua de Sant Magi set horas llucar de Cervera, acompanyats d'una bandera grossa y una imatge ab barba de cabo de comparsas ó de llicenciat de preseri.

Això es un acte piadoso del que se'n pagan 27 pesetas de drets a la parroquia a cambi de que 'ls ensoanats preduquin la excelencia miraculosa del aygua... que després se ven a 5 cèntims lo got. 'Misteris de la religió' que diuen uns, y 'negociis d'espavilat' que diuen altres.

Lo dia 19 de bon matí sortí lo clero de la ciutat ab una música a rebre en professó als matxos de l'aygua, y tots los animals se passejaren orgullosos de la preciosa y humida carga de Sant Magi. Seguidament se simulá una batalla de moros y cristians pera poder-se los primers del líquid sant, lo que no cal dir que no lograren, sortint un requitzell de caballs pels carrers, ocasionat molts sustos, varias cagudays y un ferit grave. 'Oh, això de las funciones religiosas es una cosa molt divertida!'

Després de la professó de l'aygua y de la batalla de moros y cristians va fer-se una professó en serio ab tot l'aparat que l'argument requeria, no ananthi més que gent de faldillas, es a dir, donas y capellans. Luego un capellá anomenat Galeote (no hi havia bisbe, no s'es' pantin va predicar en la plassa de devant de la iglesia de Sant Magi, fent la propaganda del aygua y del miracle del Sant ab més entusiasme que no pregona l' seu gèneru un venedor de quincalla de ral y miti la pesa.

A la tarde hi hagué balls de cocas, ahont regna mística armonia. No hi hagué més que una dotzeneta de morros inflats y altres tants nassos xafats en sanch, puig la penitencia la feren en lloch de pegarse cops de puny al pit, pegantse'ls a la cara los uns als altres. Cadascú té son modo de matar pusses y de volguer anar a cel!

A la nou de la nit tenia d' acabar la festa altra vegada ab batalla de moros y cristians (quina aixió més catòlica a las batallas!) assaltant los últims lo castell dels primers. No se per quin motiu, aquesta funció mistiche-bélica comensá a quarta d'onze, ab la asistencia unánime de tots los panxuts y 'ls dissecat reverents que en aqueixa ciutat procuran per la salut de la nostra ánima y del seu cos.

Altres cosas podria dirli sobre 'l convent de jesuitas ab que avuy s'está convertint nostra antiga universitat, y sobre las captas aprofitadas que cada festa 's fan pel pobret del Sant Pare de Roma, del qui constan que greu 's la palla, quan las que hi dormen son los que alifucan la mosca; mes com hi ha més dias que llanguissas y més ganas de cantar las veritats per part de LA TRAMONTANA, que de proparar butifollas per part de certs reverents, un altre dia, que ab temps y palla maduren las nespras y 's treuen los drapets al sol de la clericalia, continuaré la present pera experiencia d' ánimas de cantu y diversió dels que temen menos las calderas d' Pere Botero que 'ls lochs eierens de las caynas rostint algun pollastre.

Disposi, donchs, y fins a la vista, que des'a l'cego, de molt servidor

GAY DELS FERRERS

Los empleats están assedegats de quartos y procuran fese passar la set. El gobernador actual d' allí está ple d' activitat contra 'l vici espanyol de las irregularidades, y no 'n pot treure 'l aygua clara. Lo gòberu está carregat de bons intents y no sab per ahon navega.

Los cubans están tots dels espanyols y 'l espanyols tips de tots los gòbernants. Qué fa aquesta revolucionaria escombra que encara no neteja? La casa ja está tan bruta com a principis del 68.

A la Habana hi ha gran rebombori ab això de la moralitat. Manifestacions que no 's diu prou be quin caràcter portan, cridan 'Fora l'ladres! Y alguns empleats d' allí no entenen la indirecta, sino que, pel contrari, aquestes manifestacions son prohibidas.

U pas més, y será allí subversiu lo no deixar-se irregularisar ab tota paciencia. Los manifestants de la Habana han cridat també (vista en Salamanca) Vetequi com pels desaccerts del gòberu lo citat general ha adquirit una popularitat en que no podia ni somiarhi.

Això es estar de sort. Al nou rey de Bulgaria tot hi surtin dificultats, continuant més amenaçadors que may los perills d' un destronament que hi deixi la cancellada.

Lo que deviam dias entrera. L' ofici de fer de rey va de baixa y ja no s'hi pot aguantar ningú que s'hi posi de nou. No están los temps pera embolics reals. Més aviat pera escombradas idem.

Las novas midas de repressió del gòberu anglés contra Irlanda han sublevat 'l opinió general del país. Grans meetings s' están celebrant a Londres protestant de la dissolució de la Lliga dels Patriotas irlandesos, apoyats pels diputats gladstonians.

L' autonomia d' Irlanda s' imposa més cada dia pera evitar la disgregació violenta del Regne Unit. Pas a la Llibertat! que 'l que no s'aparti será aplastat per ella.

Havem rebut una carta de Mataró d' uns afiliats al partit obrer socialista democràtic, en la que, entre altres cosas, se 'ns diu lo següent: 'En la comedieta Los petits Pares de la Pa... nxa, se diu que 'l Partit Obrer pren part en lo Congrés socialischi convocat pel Centre Industrial de Barcelona; y com siga que dit Centre té un caràcter marcadament burgés, no pot de cap modo pendèrhi part. Ademés: per medi de El Socialista de Madrid, orga del Partit Obrer, en son número 75, que suposam haurá llegit per tenir ab ell cambi, aconsella a las societats obreres que no malgastin lo temps acudint al esmentat Congrés, puig los resultats que donará serán negatius pera los que desinjen la completa emancipació de nostres germans los treballadors.'

A lo qual creyem del cas contestar: Que no rebem El Socialista, a pesar d' haver-li demanat lo cambi enviant nostre periòdic; y per lo tant que no 'l llegim y no estém entersas de lo que diu. Que trobem molt be que s' aconselli a las societats obreres que no vagin a un Congrés burgés, y 'ns plau que 'l partit obrer no caigui en aquestes baixes, puig se tracta de treballadors y per lo tant dignes de tota nostra consideració y respecte, per més que dissentim en certs punts de doctrina, y més que ab aquesta ab los procediments. Que això no quita, las declaraciones de El Socialista, a qui considerem generalment més radical que 'ls que segueixen ses inspiracions, que individuos caracterists del partit obrer a Barcelona prenguessin part en las comissions mixtas de burgesos y treballadors que anaren a Madrid ses la poch pera conseguir que las fundacions de Barcelona y Vizcaya fessin los hargos de la escaladra, si be retirante a miti camí, com també individuos caracterists del partit obrer han firmat las invitacions com iniciadors

CARTAS DE FORA Sr. Director de LA TRAMONTANA Cervera, Agost de 1887

Molt Sr. meu: A vosté que sab lo dimoni about geu en materia de sotanas, li dirigeré la present pera que fassi una racció de lo que acaba de passar en aquesta ciutat a sos desquallegats lligedors.

Es lo cas que 'l dia 19 d'aquest mesera Sant Magi, autor del miracle de fer sortir aygua de una roca mes seca que 'l cor d' un carca, y això aquí ho celebrem ab més alegría que la mort del tocino.

Lo dia 17 sortiren uns trenta matxos de la població dels que caminan ab quatre potes, entocemnos) y ab lo degut acompanyament de

Derreras sensacions de la política d' actualitat: La pinxa de generals contra 'l gòberu y las immoralitats de Cuba, que amenassan ab clavar en cara pitjor pinxa als nassos del ministeri que tots los esmolets de sabre del exercit espanyol. Calleja, Salamanca, Daban, Pandín y algun altre general que encara va d' incògnit, amensassan ab dir la veritat, de certas cosas intimas entre ells y 'ls gòbernants. Y consti que 'l dir la veritat es lo més gros sacrifici que en política s' pot fer. Y respecte a lo de Cuba... lo peor es menearlo, que diuen los castellans. Lo país está assedegat de justicia, de moralitat y de reformas.

del Congrés Sociològic a quins se refereix la comedieta, suposant, y ab rahó, que pera ser representants hi han d'haver representats; y per tant, lo caràcter d'aquestos individus acusa que hi ha alguna ó algunas agrupacions de treballadors que envien delegats pera aquesta obra bufa denominada Congrés Sociològic.

Per lo demés, y com ja havem dit, molt nos plau que conegui'l partit obrer que se'l vol enganyar y no vulgui ser juguet de la burgesia, per més que lo de la jornada legal de las vuyt horas es un parany cusí germà de la obra de dit Congrés.

De tots modos, no desfan nostres companys de Mataró lo fondo de veritat que informa la comedieta en qüestió, probantse aixís més que queda desacreditada per complert la engallinada burgesa a sos comensos.

No falta sino que las classes de vapor no vulguin fer de comparsas, y'l Congrés se'n anirà al cel ans de naixe.

Lo que proba que no som los treballadors tan sabatassos com peusan certs tipos, que lo mateix volen sentar plassa de burgesos com de obrers, per més que may defensin ben clarament cap bona causa.

En lo que 'ns demanavan de caràcter administratiu, havem complert als companys de Mataró.

•••

Encara més congressos.

Se parla d'un, y obrer també, segons la premsa, que s'ha de fer a corre-cuyta pel mes entrant, que no se sab qué té de tració ni qui'l convoca ni per qué. Al menys nosaltres no ho havem pogut averiguar, y a fe que hi estem a la aguaita.

[Quin desgavell! Jo crech que la burgesia somia congressos obrers com jugadas de bolsa.

Res, lo socialisme s'imposa per las injustícias regnants, y per la justícia dels oprimits.

Viure per veure.

•••

Y ja que parlem de congressos. Se li ha ficat al cap a nostre alcalde primer iniciarne un ab motiu de la Exposició, com si no valgués lo d'en Roca y Galés.

Aixó si que será bonich; que la autoritat reunixi a las societat obreres pera tractar assumptos socials, com per exemple, lo següent tema: «Influencia perniciosas del principi de autoritat.»

A no ser que sols responguin monte-píos y confrarías, com de segur sols aquestas respondrán, y llavors la qüestió social queda resolta aixís:

«Fiat de la Verge y no corris.»

N'hi ha per riure.

•••

La Cort ha assistit entusiasmada a San Sebastian a una real partida de pilota.

Aquestas cosas, si'ls monárquichs tinguessin caletre, deurián callarlas.

Pero... no saben en qué alabar més dignament las institucions.

•••

Alguns telegramas de Cuba diu que ha rebut lo govern sobre 'ls qual se guarda reserva.

Si tan aviat ja arriba a las reservas, prompte tindrà que demanar voluntaris.

•••

¡Aparteu las criaturas!

A Grazelema s'ha descubert una nova Mú Negra, y ja s'han fet varias presons.

Qui será ara 'l cacique que voldrà satisfer novas venjansas personals!

•••

Lo jutje de Sant Feliu de Guixols s'empenya en perseguir una logia masónica instalada en aquella vila.

No hi ha res pitjor sino que la llana del clatell arribi a tapar los ulls.

•••

En Sagasta no porta pressa en tornar a Madrid, per no tenir d'ocuparse de las dificultats pendents, y perque no 's provoqui la crisi ministerial.

Jo li aconsello que no hi torni per tot lo Setembre.

Que ja sab ell que es mes en que 's donan cassos de grans dificultats...

No ja pera tornar a Madrid.

Sino pera sortir d'Espanya.

•••

¡Quin bunyol aixó de la movilizació de tropas francesas!

Un diari de Paris ha donat compte de las operacions projectadas, ni més ni menos que si sas oficinas haguessin sigut las del ministeri de la Guerra.

Per uns quants cent duros, un empleat li ha venut lo secret, y s'ha descubert que tot aixó de la movilizació repentina estava preparantse de mesos.

Aixó del patriotisme exagerat, molt sovint posa en ridicul als andalusos de l'altra part dels Pirineus.

TAL COM PASSA

Lo pobre obrer que treballa sempre ab adany y constancia per de a un altre la ganancia mentre que ell no pot menjar, quan las forses ja li falten per seguir son ofici, al hospital ó al hospici la vida té d'acabar.

Y'l burgo, que ab dató innochie tot l'any l'escloia sens mida, mentre que ell may en sa vida poch ni molt ha treballat, per darse tot los seus gustos hasta 'la dinera a pelades, y a la rich en las sudadas d'aquell que su explotat.

Lo molt digne periodista que a defensa l'obri y'l poble, y fina al gubern s'oposa quan practica un fet dolent; perque sola la veritat canta la ley... del embut li aplican, y sens més ni més lo fican a la preso incohinent.

Y aquell que al go ben apoya perque aixó se ab ell los tractes, y aproba tot los seus actes sens que'n practiqui un de bo; pera entrá a la mesajadora desseguida troba pusat, y cobra del pressupuesto a costa de la nació.

Al soldat que per la patria lluyta sempre ab valentia, y una bala 'l deixa un dia inútil per sempre més, en pago dels sacrificis que sempre ha fet ab urgencia, li regalán... la filencia, y ha de capiar pels carrers.

Y al carconda sanguinari que ab lo trebuch a la esquena se llenca fet una hiena per' defensal a un carcamal; quan ha fet ja mil desgracias y per fi'l camp abandona, un empleo se li dona que 'l deixa viure com cal.

Al pobre que per miseria en un recó s'mor de gana, y ab molta pena demana amparo en sa triata sort; per treure'l de aan apuro ningú allarga una moneda, y abandona allí 'a queda fins que al fi'l cerca la mort.

Y si un convent ó una iglesia se proposan fe 'ls sotanas, pera enarronar pabanas, y fer guerra ala liberala; al primer avis que donan troben diners a cabasson, puig se sab que en aquets cassos de per tot surten los reis.

L'home que té bon criteri, que conetx la burgesia, y al efecte s'associa per' combatre a sos frans; sols perque 'l seu dret defensa perseguit se veu ab senya, fins que 's troba en preso estranya per' fer sas penas més grans.

Y'l lladre de profesia que no més viu del que roba, perque seguint aixó proba de viure sens treballal; no troba qui 'l escarmentí ni castigui sa malicia, puig pels lladres, de justicia ja 's pot ben dir que no n'hi ha.

Pepet SIMPSON

Se tracta de posar una primera pedra d' una nova iglesia a Moncada.
 Qué s'hi volen jugar que aquesta anirà més aviat acompanyada que todas las de reformas

útils que estan encara primerencias per Barcelona.

Basta que 's tracti d'obras inútils per anar depressa.

•••

A Girona s'han arribat a vendre 'ls melons a tres centims.

Aixó tot lo dia de la arribada dels pelegrins de Lourdes.

Figurintse a quin preu deurián anar las carabassas.

Ni de franch ningú 'n volia.

La fruuta carca a tota persona s'indigesta.

•••

Anunci piados:

«Una señora viuda y necesitada, desea colocación en casa de un sacerdote.»

Problema: De qué pot estar necesitada una viuda pera desistir un sacerdot?

Nota. Consti que no dono res de la solució. Vaja uns pejes n'hi ha dels meus lectors, pera que ni un tant sols s'escapi d'endevidarho!

•••

Lo germá Cuniberti, marista de Lille (Francia) acaba de ser condemnat a vuyt anys de preso per abusos deshonestos comesos en noys de menos de tretze anys, dexibles seus.

¡Eh que aixó del celibat y las reglas monásticas moralisan pitjor que 'ls trenca-colls del carrer de Trenta Claus!

EPIGRAMAS

Soch asperdenyer d' onci, de sabates no 'n se fer, y en cambi fet asperdenyas diuben que soch sabater.

D. B.

Va deixarse dalt del pis una mitjons lo noy Narcis, y desde 'l balcó la Rosa li deya com si tal cosa: «Si no vols torná a pujar, Narcis, te 'l faré baixar.

PEPET DEL CARRIL

XARADA

Com es tan tercera dues la quarta tercera dos, a totom ha dos tres quatre ab son mirar carinyó. De la tres cinch que ara s'usa té una nota tres quart cinch, que n'está total la nota com jo a ella ancó hi tinch.

J. STARR CHAVAN

SINONIMIA

En Tot al ierro aixó emy a pendre 'l tot sempre va, y tot tot hi té d'ana per no tenir cap company.

J. CAP

TRENCA-CLOSCAS

Y encara 's diu...

Combanar aquestas lletres de manera que donguin lo nom d' un poble de la provincia de Tarragona.

P. TORREADELLA Y S.

TERS DE SILABAS

Substituir los pichs ab lletres que, llegidas horizontal y verticalment, digan: la primera ratlla, una bestia; la segona, una carrera, y la tercera, n'hi ha en estudi.

MIYTER TOS

GEROGLIFICH

L A E
X =
U = I
S = E
nyx

ROCH NUYRAT

SOLUCIONS

A LAS CAROLAS DEL NÚMERO PASADO

XARADA: — TROIS-PIEDS.
 TRENCA-CLOSCAS: — LA GIRA SERRATOSA.
 TERS DE SILABAS: — FRANCISCA, CIESTERA, CARRIL.